

Översiktsplan för Malå kommun inklusive fördjupning för Malå centralort

Samrådsredogörelse 2020

Fotograf www.ricke.se

Översiktsplanen har varit ute på samråd under tiden 2019-11-20 t.o.m. 2019-12-20. Under perioden hölls även ett samrådsmöte den 10 december i Malå. Inkomna synpunkter samt kommunens kommentarer redovisas nedan.

LÄNSSTYRELSEN

Länsstyrelsen Västerbotten har mottagit förslag till ny översiktsplan för Malå kommun för samråd. Länsstyrelsen ansvarar för att ta till vara, samordna och väga samman olika statliga intressen och ska i sitt samrådsyttrande ge ett samlat besked från den statliga sektorn. Som underlag för vårt yttrande har vi därför hört berörda statliga myndigheter och sakområden inom Länsstyrelsen. Underlaget med de statliga myndigheternas yttranden finns bifogat till orientering.

Länsstyrelsens samrådsyttrande är förhållandevis brett i sina synpunkter i syfte att även ge råd och stöd kring hantering av de allmänna intressena som underlag för det fortsatta planarbetet. Detta till skillnad från vårt kommande granskningsyttrande, där synpunkterna koncentreras till Länsstyrelsens bevakningsfrågor enligt PBL 3:16.

PLANENS UTFORMNING

Planens innehåll har en bra grundstruktur med indelning i strategier, markanvändning och hänsyn. Innehållsförteckningen behöver ses över da vissa rubriker saknas. Kapitlen behöver också numreras för att göra det lättare att orientera sig i dokumentet. I dagsläget tappar en fort överblicken när en bladdrar fram och tillbaks i dokumentet då flera underkapitel har liknande rubricering.

Kartor och illustrationer

Planens kartmaterial behöver ses över da flera av kartbilderna i dagsläget har en mycket dålig upplösning, framförallt markanvändningskartan för Malå centralort s.14 samt flera av de tillhörande temakartorna.

I teckenförklaringen till kartan över Malå centralort benämns betäckningen O som "Tillfällig vistelse", medan den planerade inriktningen enligt planbeskrivningen s. 19 är "Besöksanläggningar". Benämningen behöver ändras i enlighet med planbeskrivningen.

Kommentar Malå kommun: De synpunkter Länsstyrelsen har på planens utformning kommer att åtgärdas till granskningshandlingarna.

PLANENS INNEHÅLL

Nationella mål, planer och program

Energipolitiska mål

Kommunen kan med fördel hänvisa till riksdagens beslut från 2018 om energipolitikens inriktning (prop. 2017/18:228). Här framgår att Sverige år ska 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005 och år 2040 ska 100 procent av elproduktionen vara förnybar.

Kommentar Malå kommun: Informationen förs in i planen.

Strategier för utveckling av bostadsbeståndet

Enligt plan- och bygglagen ska det av översiktsplanen framgå hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder. Kommunen kan i detta samband lyfta

särskilda utmaningar med att matcha kommunens bostadsförsörjning med invånarnas behov, samt hur översiktsplanens utformning kan bidra i detta sammanhang. Det kan t.ex. omfatta inriktningar för kommunens strategiska markpolitik, planberedskap i form av markreserv, samt riktlinjer för utformning och gestaltning av bostadsmiljöerna. Boverket har tagit fram en [handbok](#) om riktlinjer för bostadsförsörjning som även kan ge stöd för ÖP planeringen i fall kommunen saknar riktlinjer.

***Kommentar Malå kommun: Bostadsprogram kommer att tas fram.
Hänvisning till detta införs i planen.***

Hållbara resor, transporter och infrastruktur

Trafik

Trafikverket utreder bristerna i transportsystemet genom en Åtgärdsvalsstudie eller en utredning, medan Region Västerbotten prioriterar och finansierar utredda åtgärder på det regionala vägnätet genom Länstransportplanen. Trafikverket är i sin tur utförare av åtgärderna i Länstransportplanen. I fall kommunen vill verka för att Trafikverket utökar gång- och cykelvägar inom det regionala vägnätet behöver brister uppmärksammas och beskrivas för att fungera som underlag i bedömning om vidare utredning enligt ovan.

Det anses mycket positivt att kommunen planerar att upprätta en trafikplan. Trafikverket Region Nord har sedan 2011 en samverkansgrupp (TRANA) med kommunerna i Norr- och Västerbotten i syfte att främja framtagande av kommunala trafikstrategier. Trafikverket och TRANA-nätverket kan utgöra ett forum för att stödja kommunens arbete med framtagande av en trafikplan.

Kommentar Malå kommun: Förfaringssättet kommer att nämnas kort i planen som allmän information

Fördjupning för Malå Centralort

Bostäder – Nölviken

I planen finns två områden utpekade vid Nölviken utmed nordöstra sidan av väg 370. Det södra område som till största delen är belägen inom strandskyddat område utgörs av en brant sluttning med risk för ras och skred samt ett område närmast stranden med fornlämningar som behöver tas hänsyn till. Området påverkas även av transport av farligt gods längs väg 370. Länsstyrelsen ställer sig mycket tveksam till att området är lämpligt för bostadsändamål utifrån ras och skredriskerna samt ur strandskyddssynpunkt. Den yta som blir kvar efter att nödvändiga säkerhetsavstånd, hänsyn och anpassningar har gjorts lämnar ett begränsat område för exploatering.

Som skäl för upphävande av strandskyddet för bostäderna hänvisar kommunen till att området bör betraktas som landsbygdsutveckling. Länsstyrelsen vill dock påpeka att området är belägen inom tätorten och om ett område ska anses utgöra ett LIS-område ska det avgöras utifrån områdets betydelse för utveckling av landsbygden. Kommunen bör istället överväga möjligheten att utveckla strandområdet för rekreation och besöksnäring som komplement till den befintliga campingaktiviteten. I fall kommunen ändå väljer att gå vidare med det föreslagna bostadsområdet bör detta redovisas som utredningsområdet i plankartan för att tydliggöra att fler utredningar behövs innan områdets lämplighet och avgränsning kan fastställas. Om kommunen vidhåller området är för bostäder kommer länsstyrelsen att ställa sig negativ till detta.

Det andra bostadsområde ovan för brinken, vid väg 370 och mellan de enskilda vägarna kan kommunen överväga att utöka för ett större bostadsområde. Lika så att området med O söder om Tjamstanberget kan kompletteras med bostäder för att, möjliggöra en bredare användning av området.

Kommentar Malå kommun: Det södra området för bostäder vid Nölviken plockas bort ur planen.

Bostäder Industri – söder om Grundtjärnen

Ett nytt område för industri är utlagt norr om befintligt sågverk utmed väg 370. Ett område med areella näringar och befintliga bostäder finns intill. I samband med en framtida detaljplanering är det viktigt att nödvändigt avstånd läggs in mellan bostadsområdet och tillkommande industri.

Kommentar Malå kommun: Synpunkten noteras men medför ingen ändring av plan.

Rekreation och friluftsliv

Både *tillgång till* rekreationsområden och *tillgänglighet* till dessa i form av fysiska anläggningar, information och transport är viktigt för att skapa attraktiva boendemiljöer. För Malå samhälle är tillgången till friluftsområden väl redovisat och diskuterat medan frågor och målsättningar för tillgängligheten gärna kan utvecklas, exempelvis kopplat till olika målgrupper som bostadsområden, förskolor och skolor, äldreboende och arbetsplatser.

Kommentar Malå kommun: Planen kompletteras med information om områdenas tillgänglighet.

Grunddragen i mark- och vattenanvändningen

Areella näringar

Kartan med tillhörande text på s.33 som visar områden för areella näringar bör ses över. Av texten kan det uppfattas som att areella näringar täcker hela kommunens yta. Det är oklart vilken status de vita områden avsatta för skogsbruk har då de överlappar med flera andra former för markanvändning.

Kommentar Malå kommun: Figurtexten till kartan förtydligas.

Natur och friluftsliv

Frågan om *tillgänglighet* till bostadsnära rekreationsområden är även relevant för byarna utanför tätorten kommunen. Ur ett folkhälsoperspektiv är även graden av tillrättaläggning av betydelse för att få fler att vistas ute i naturen.

Kommentar Malå kommun: Tillgänglighet till tillrättalagda områden för rekreation i

kommunens byar läggs till.

Natur och kulturmiljövärden

Naturvård

I planen nämns våtmarker vid Bollsjaur. Det kan gärna pekas ut vart områdena befinner sig då namnet inte kan hittas i kartan. I kommunens nordöstliga del finns våtmarksområden utpekade som värdetäkter i Västerbottens regionala handlingsplan för grön infrastruktur. Även dessa områden bör nämnas i planen.

Kommentar Malå kommun: Kartan kompletteras med hänvisning till Bollsjaur. Information om värdetäkter för våtmarksområden förs in i planen.

Av riktlinjerna bör även framgå hur kommunen ställer sig till kompletterande bebyggelse inom riksintresseområden där bebyggelse eller anläggningar redan finns.

Riktlinjen på s. 37 "Strandskyddet ska värnas vid planering av ny bebyggelse där marken inte tidigare har varit påverkad." behöver ses över då innebörden är något otydlig.

Kommentar Malå kommun: Korrigering av texten sker, det ska stå naturmiljön istället för strandskyddet.

Strandskydd

Överblicken över vattendrag med LIS-områden på sidan 40 bör förtydliga att exploateringsmöjligheten enbart gäller inom utpekade LIS-områden längs dessa vattendrag, exempelvis genom en hänvisning till kartan s.41.

Enligt den andra punkten i riktlinjerna för strandskyddet ska "Även strandnära byar anses utgöra LIS-områden och kommunen ser positivt på etablering av besöksnäring i strandnära områden." Texten behöver ses över för att förtydliga att detta är kommunens viljeinriktning medan själva utpekande av nya LIS-områden och den enskilda etableringen förutsätter särskild utredning och prövning enligt strandskydd strandskyddslagstiftningen i Miljöbalken 7 kap. 13-18§§.

Kapitlet om strandskydd saknas i innehållsförteckningen.

Kommentar Malå kommun: Riktlinjerna för strandskydd omarbetas och förtydligas.

Vattenförekomster

Det upplysas om att ny statusklassning har genomförts under 2019. Eftersom att den fördjupade översiktsplanen kommer att gälla en lång tid kan det vara bra om tabellen s.44 ses över så att den överensstämmer med den senaste statusklassningen. Några av grundvattenförekomsterna som beskrivs saknar status, men numera är alla klassade till God kemisk grundvattenstatus och god kvantitativ status.

Kommentar Malå kommun: Tabellen har kvalitetskontrollerats. Medför ingen ändring.

Kommunens dricksvattenförsörjning beskrivs kort under rubriken Vatten på sidan 54. Utifrån dess särskilda betydelse för samhällsutvecklingen skulle dricksvatten även kunna lyftas ut som ett eget kapitel där det redogörs närmare för hur kommunen ser på dricksvattenförsörjningen i framtiden när det gäller kapacitet, riskbild och reservvattenförsörjning. Innehållet bör även koppla till den regionala vattenförsörjningsplanen där regionalt viktiga dricksvattenresurser har pekats ut bl.a. för delar av Malån. Planen är under revidering i dialog med kommunerna. Vi rekommenderar att planens riktlinjer kompletteras med ställningstaganden till förändrad markanvändning i närheten av viktiga dricksvattenresurser.

Kommentar Malå kommun: Frågorna hanteras i kommunens VA-plan.

Kulturmiljövård

Av planen framgår tydligt att kulturmiljöerna och dess kvalitéer ska värnas. Det kan dock vara svårt för läsaren att få en överblick över vilka miljöer det är tala om då enbart ett fåtal miljöer namnges och de inte finns med i någon kartillustration. För att göra informationen mer lättillgänglig rekommenderas att miljöerna i kulturmiljöprogrammet redovisas temakartan på s. 49 istället för fornlämningarna som visas i dag. Detta också eftersom kartans grova skala gör att informationen om fornminnena får en mycket begränsad användbarhet.

Kommentar Malå kommun: Då heltäckande kartunderlag saknas kompletteras planen med en hänvisning till beskrivningar i kulturmiljöprogrammet.

Texten "Fornlämningar och andra historiska lämningar skyddas enligt kulturmiljölagen..." bör ses över då det endast är fornlämningar som skyddas enligt kulturmiljölagen. Vidare bör skrivningen om Västra Lainejaure som fornvårdsobjekt utgå eftersom platsen ingår inte längre ingår i länets fornvårdsprogram.

Kommentar Malå kommun: Texten korrigeras i enlighet med synpunkten.

Riktlinjen på sidan 50 bör ändras då exploatering i närheten av fornlämningar ska föregås av dialog med Länsstyrelsen.

Kommentar Malå kommun: Texten korrigeras i enlighet med synpunkten.

Areella näringar

Jordbruksmark

Av riktlinjerna framgår att aktivt brukad jordbruksmark inte får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar annat än i undantagsfall. Skrivningen bör ses över där fokus flyttas från huruvida marken är "aktivt" brukad till markens kvalitet och "brukningsvärde" för livsmedelsförsörjningen i ett långsiktigt perspektiv. Även mark som för tillfället ligger i träda kan inneha potentiella brukningsvärden av betydelse för en framtida livsmedelsförsörjning, vilket understöds av den senare tidens domstolsbeslut. Skrivningen om att jordbruksmark inte får tas i anspråk "annat än i undantagsfall och då endast i mindre skala och omfattning" bör flyttas till en egen punkt där det förtydligas vad

som menas med undantaget. Enligt miljöbalkens bestämmelser kan undantag på brukningsvärd jordbruksmark enbart göras för ett "väsentligt samhällsintresse" som inte kan tillgodoses på ett tillfredsställande sätt genom annan lokalisering. Kommunen kan i översiktsplanens riktlinjer definiera vilken typ av bebyggelse som anses utgöra väsentligt samhällsintresse, och som därmed bör kunna övervägas på jordbruksmark.

Enligt Jordbruksverkets vägledning "[Kommunens möjligheter att bevara och utveckla jordbruksmarken](#)" (2015) bör exploateringen vara ett led i att stödja en långsiktigt hållbar samhällsutveckling, exempelvis genom att bidra till utveckling av en bykärna, förbättra förutsättningarna för kollektivtrafik, ett lokalt serviceutbud eller lokala mötesplatser. När det gäller bostadsförsörjning visar rättsfall att enstaka bostäder inte är att anses som väsentligt samhällsintresse, utan behöver vara av "en viss omfattning" som så långt inte är närmare definierats.

Kommentar Malå kommun: Texten flyttas till en egen punkt i riktlinjerna och det förtydligas vad som avses.

Rennäring

I planen beskrivs väsentliga frågor att iaktta i relation till renskötseln inom kommunen. Förutom samebyarnas enskilda intresse är renskötseln även ett allmänt intresse.

[Råvarutillgångar och samhällsviktiga verksamheter](#)

Energidistribution och produktion

Energimyndigheten är sektorsansvarig för riksintressen för energiproduktion enligt 3 kap. 8 § miljöbalken, inte enligt 3 kap. 5 § miljöbalken som beskrivs i översiktsplanen på sidan 54.

Kommentar Malå kommun: Texten korrigeras i enlighet med synpunkten.

Flygplatser – säkerställande av hinderfrihet

Malå kommun berörs av den s.k. MSA-påverkande ytan (skyddsområde på 60 km kring flygplats där flygplanen påbörjar den sista delen av inflygningen) för Storumans, Lyckseles och Arvidsjaurs flygplatser. Av översiktsplanen bör framgå att lokalisering av höga byggnader/föremål inom den MSA-påverkande ytan ska samrådas med berörd flygplats. Eventuella konsekvenser av hinderbegränsande områden ska redovisas i översiktsplanen i form av restriktioner och eller rekommendationer.

Även flyghinder för den civila luftfarten bör framgå för att säkerställa att LFV och Försvarmakten remitteras i dessa ärenden. För den civila luftfarten gäller att alla byggnadsobjekt högre än 20 meter över mark eller vattenytan skall remitteras till LFV. Se bilaga med luftfartsverkets yttrande för mer utfyllande information.

Kommentar Malå kommun: Information om hindersfrihet för flygtrafiken införs i planen.

Energiproduktion

I Malå kommun finns produktionsanläggningar som är viktiga för den nationella elförsörjningen. Det är viktigt att kommunen i den framtida planeringen tar hänsyn till infrastrukturen kopplad till dessa produktionsanläggningar.

Planer och beslut som kan påverka infrastrukturen i dessa områden bör samråds med Svenska Kraftnät. Förändringar av elnätetsstrukturen i regionen kan vara anmälningspliktigt enligt elberedskapslagen. Se bifogat yttrande från Svenska Kraftnät för mer information.

El-intensiv verksamhet

Etablering av storskalig elintensiv verksamhet ställer krav på elnätetsstrukturen i regionen. I många områden i Sverige utnyttjas transmissionsnätet redan idag fullt ut stora delar av året. Därför kan det behövas investeringar för att möjliggöra ytterligare uttag av el från transmissionsnätet. Ledtiderna för att få till stånd nya kraftledningar är cirka 10 år, beroende på bland annat tillståndprocesser kan det ta upp till 15 år innan en ny transmissionsnätledning är i drift. Detta behöver beaktas i samhällsplaneringen i allmänhet och vid planering av särskilt elintensiv verksamhet i synnerhet.

Det är regionnätägaren som gör en initial bedömning av om verksamheten är så pass stor och elintensiv att det krävs förstärkningar på transmissionsnätetsnivå. Efter en initial bedömning har regionnätägaren och Svenska Kraftnät en dialog om hur det önskade uttaget mest effektivt ska tillgodoses. Normalt behöver Svenska Kraftnät alltid involveras vid etablering av verksamheter som förbrukar mer än 100 MW. Vidare påminnas om att all utbyggnad av elproduktion kräver anslutningsnät. Vid större produktionsetableringar krävs ofta förstärkningar av såväl lokal-, region- som stamnät. All produktionsutbyggnad medför därmed utbyggnad av infrastrukturen för el. Det är därmed viktigt att kommunen också planerar för den mark som kan komma att behövas för nya kraftledningar.

Information om Svenska Kraftnätets anläggningsobjekt finns att hämta via Geodataportalen, www.geodata.se. Övergripande information rörande framtida planer för transmissionsnätet för el finns att läsa i Systemutvecklingsplan 2018–2027, se www.svk.se.

Kommentar Malå kommun: I planen pekas endast utredningsområden ut. Informationen kommer att beaktas i fortsatt utredning av lämpliga områden. Förhoppningen är att inga större utbyggnader av elnätet ska krävas för elintensiv verksamhet utan befintliga nät ska nyttjas. Yttrandet föranleder ingen ändring av planen.

Miljö, hälsa och säkerhet

Den reviderade kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen för Malå kommun kan med fördel användas som underlag vid beskrivning av risker som finns i kommunen.

SGU hänvisar till en checklista på deras hemsida framtagna för översiktsplanens innehåll. Checklistan länkar till relevant underlag rörande geologiska aspekter som ras och skred, VA, grundvatten, radonrisk, mineralresurser mm.

<https://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/kommunal-planering/>

Kommentar Malå kommun: Hänvisning till information förs in i planen.

Klimatförändringar

Enligt planen finns risk för översvämningar, skred och ras i vissa områden, samt förutsättningar för moränskred och /eller slamströmmar. Det vore önskvärd med en tydligare redovisning av dessa områden i planen.

Vägledning med tillhörande karttjänst framtagna av statliga myndigheter i samverkan finns på [SIGs webbplats](#). Se bl.a. skogsstyrelsens kartunderlag "Områden där skogsbruk och exploatering kan orsaka erosion, ras och slamströmmar som berör delar av Malå tätort.

Redovisade kartor från skyfallskarteringen skulle även kunna kompletteras med en textmässig beskrivning av riskbilden för Malå centralort samt eventuella konsekvenser för framtida planering.

Senaste karteringen för Skellefteälven från 2012 finns i dagsläget enbart hos Länsstyrelsen och hos kommunen. I [MSB:s karttjänst](#) visas endast äldre och mer översiktliga karteringar för Skellefteälven och Umeälven. Av planbeskrivningen kan det se ut som kommunen har använt sig av den gamla karteringen för Skellefteälven.

Kommentar Malå kommun: Skyfallskarteringen kompletteras med en beskrivande text. Planen kompletteras med hänvisning till utförligare information.

Farligt gods

Nya [riktlinjer för transport av farligt gods](#) har nu tagits fram för Länsstyrelserna i Norr- och Västerbotten (november 2019) se Länsstyrelsens planeringkatalog. Riktlinjerna bör ligga till grund för kommunens fortsatta planering.

Kommentar Malå kommun: Hänvisning till information förs in i planen.

Förorenad mark

För att säkerställa att senaste informationen finns att tillgå kan det gärna hänvisas till vart uppdaterat information om förorenad mark finns att tillgå. På Geodataportalen www.geodata.se finns information om förorenade områden som uppdateras kontinuerligt, se GIS-skikten "Potentiellt förorenade områden" och "Tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet och energitorvtäkter i drift.

Kommentar Malå kommun: Hänvisning till information förs in i planen.

Totalförsvarets civila del

Det är bra att kommunen verkar ha tagit med den militära delen av totalförsvaret i planen. Det bör nämnas att totalförsvaret även består av en civil del, då denna kommer att bli allt mer viktig att ta hänsyn till i den fysiska planeringen. Den civila delen kan exempelvis handla om att samhällsviktiga verksamheter inte lokaliseras i närheten av militära installationer, särskilda skydds krav för bebyggelse och infrastruktur samt beaktande av stamnät, region- och lokalnät, post- och elektronisk kommunikation, fysiska kommunikationsförbindelser etc. Vägledning kring hur frågan ska hanteras i den fysiska planeringen är under utveckling.

Kommentar Malå kommun: Planen kompletteras med information om den civila delen av totalförsvaret.

Räddningstjänstperspektivet

Kommunen bör överväga hur planen förhåller sig till nuvarande insatstider och huruvida planen innebär några större förändringar. Eventuella behov av åtgärder för att säkerställa räddningstjänstperspektivet bör framgå av planen.

Kommentar Malå kommun: Föreslagen plan medför inga större förändringar för Räddningstjänsten. Föranleder ingen ändring av planen.

Beslutet har fattats av biträdande länsarkitekt Maria Hessel med samhällsplanerare Nina Sandvik som föredragande.

FÖRSVARSMAKTEN

Malå kommun har beskrivit Försvarsmaktens verksamhet och riksintressen på ett korrekt sätt, således har Försvarsmakten inget att erinra i rubricerat ärende.

ARVIDSJAURS KOMMUN

Kommunen har inga synpunkter på planförslaget.

SKELLEFTEÅ KRAFT

AO Elnät:

Skellefteå kraft elnät har inget att erinra.

AO Vatten:

Skellefteå Kraft noterar att det under avsnittet Energiproduktion saknas en beskrivning av Skellefteå Krafts regleringsdamm i Släppträsket. Regleringsdammen används för att reglera flödet ur Släppträsket till förmån för vattenkraftsproduktionen i Skellefteälven. Tillståndet för anläggningen medger en reglering av ytan mellan vissa nivåer vilket gör att ytan avviker från naturliga variationer. Skellefteå Kraft konstaterar att några områden runt Släppträsket är utsedda som LIS-områden vilket utgör ett särskilt skäl till dispens från strandskyddet och kan således underlätta för strandnära bebyggelse. Regleringen av Släppträsket och den variation av ytan den kan medföra är viktigt att ta med i bedömningen av om det är lämpligt med strandnära bebyggelse vid Släppträsket.

Skellefteå Kraft vill även påpeka att det är ny lagstiftning sedan den 1 januari 2019 som säger att alla vattenkraftverk ska ha moderna miljövillkor genom att prövas mot kraven i miljöbalken. För att detta ska ske på ett samordnat sätt har en tidplan för omprövning tagits fram för alla anläggningar i Sverige. Skellefteälvens anläggningar ska enligt remissförslaget lämna in ansökan för omprövning senast 1 februari 2028. Detta innebär bland annat att regleringen av Släppträsket kommer att omprövas och vad detta kommer att innebära är i dagsläget osäkert. Skellefteå kraft vill därför påpeka att regleringen av Släppträsket och

eventuella förändringar till följd av kommande omprövning är viktigt att beakta vid strandnära bebyggelse.

AO Vind:

AE Vind har granskat översiktsplanen och har inga synpunkter att lämna.

Kommentar Malå kommun: Planen kompletteras med information om Släpträskdammen i enlighet med synpunkten.

SÁMIID RIIKKASEARVI – SVENSKA SAMERNAS RIKSFÖRBUND (SSR)

SSR noterar att översiktsplanen på ett flertal ställen hänvisar till rennäringen och att hänsyn ska tas till rennäringens intressen. Översiktsplanen bör dock kompletteras med en korrekt beskrivning av renskötselrätten, hänvisning till samebys rättigheter och relevanta skrivningar från Malå samebys renbruksplan.

Avsnittet Areella näringar -rennäringen

Under kapitlet rennäring sid 52 hänvisas till 3 kap 5 § miljöbalken och områden av riksintresse för rennäring. Det är korrekt att riksintresse för rennäringen innebär att områdena ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra möjligheterna att bedriva rennäring. Det är dock mycket viktigt att översiktsplanen tydligt beskriver renskötselrätten och tydliggör de rättigheter som ligger till grund för den särställning som rennäringen har. Skrivningarna i översiktsplanen ska således kompletteras med följande text:

Riksdagen erkände det samiska folket som urfolk 1977 genom att fastställa samernas särskilda ställning som ursprunglig befolkning. I regeringsformen 1 kap. 2 § sjätte stycket stadgas att "Samiska folkets och etniska, språkliga och religiösa minoriteters möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samfundsliv ska främjas."

Renskötseln är en bärande och central del i den samiska kulturen. Samernas ensamrätt till renskötsel fastslås i regeringsformen 2 kap 17 § om näringsfrihet. Bestämmelsen anger att samernas rätt att bedriva renskötsel regleras i lag.

Renskötselrätten utgör en särskilt rätt till fast egendom (bruksrätt). Genom rättspraxis (Skattefjällsmålet och Nordmalingsmålet) har det fastslagits att renskötselrätten grundas i ett långvarigt bruk genom urminneshävd och sedvana. Det är även klarlagt att det rör sig om en rättighet av civilrättslig karaktär. Renskötselrätten omfattas av det konstitutionella egendomsskyddet i 2 kap. 15 § regeringsformen och artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna. Urfolks rättigheter utgör även en integrerad del av det internationella ramverket till skydd för de mänskliga rättigheterna.

Kompletteringar av skrivningar i översiktsplanen

På sid 15 framgår att *Hänsyn ska tas till rennäringens intressen vid framtida planering och exploatering*. Mot bakgrund av det ovan anförda om renskötselrätten är det viktigt att översiktsplanen kompletteras med att *Hänsyn ska tas till rennäringens intressen och rättigheter vid framtida planering och exploatering*. Samma komplettering bör exempelvis göras på sid 28 och 29.

På sid 31 bör skrivningarna *Ett av områdena ligger delvis inom område av riksintresse för rennäringen* kompletteras med att området används av och är ett viktigt område för Malå sameby.

På sid 33 framgår det av översiktsplanen att *Rennäringen kan hamna i konflikt med annan markanvändning så som exempelvis stora industrier, gruvor eller vindkraft*. Detta stycke bör ersättas med följande skrivning. En rad andra verksamheter och konkurrerande anspråk på mark påverkar och kan komma att påverka renskötseln i området. Det samlade trycket och de kumulativa effekterna från stora industrier, gruvor eller vindkraft medför svårare och ändrade förutsättningar för samebyarna att bedriva sin naturbetesbaserade renskötsel.

På sid 52 avseende riktlinjer för skogen bör skrivningarna kompletteras med *Vid exploatering eller åtgärder som riskerar att påverka rennäringen ska samråd och dialog ske i tidiga skeden med berörda samebyar. Särskilt känsliga och viktiga områden för rennäringen ska pekas ut i dialog med berörda samebyar. Samebys renbruksplan ska vara vägledande och tillmätas avgörande betydelse i detta arbete.*

Riktlinjer för rennäringen

Riktlinjerna avseende rennäringen på sid 52 bör även kompletteras enligt följande:

- Kommunen bör regelbundet bjuda in samtliga samebyar om är verksamma inom kommunen för att diskutera gemensamma frågor för att samebyarnas behov och åsikter ska belysas och tillmätas betydelse i ett tidigt skede i processen.
- Samråd och dialog ska ske med berörd sameby då åtgärder som planeras påverkar samebyns rättigheter och dess renskötsel.
- Berörd samebys renbruksplan bör vara vägledande vid åtgärder och beslut som rör samebyn och dess renskötsel.
- Vid etableringar av nya verksamheter eller utökning av befintliga verksamheter ska kumulativa effekter för berörd sameby belysas.
- Kommunen bör genomföra insatser för att höja allmänbildningen om urfolket samerna, samisk kultur, renskötsel och andra samiska näringar – både för tjänstepersoner och politiker men också för näringsliv, skolor och allmänhet.

Kommentar Malå kommun: Rättigheter regleras enligt lag, i översiktsplanen beskrivs hur kommunens planering hanterar riksintresset. Befintliga riktlinjer kompletteras med kumulativa effekter. Planen kompletteras med upplysning om att mer information om samebyarnas nyttjande av markerna finns i samebyarnas renbruksplaner och att denna information för Malå kommun finns i Malå samebys renbruksplan.

MALÅ SAMEBY

Malå sameby har noterat att Malå kommuns översiktsplan hänvisar till rennäringen i vår kommun och det tycker vi är bra men vi stödjer SSR:s yttrande gällande förtydligande av renskötselrätten, hänvisning till samebyns rättigheter och relevanta skrivningar från Malå Samebys renbruksplan.

Vi vill påpeka vikten av att Malå kommun använder sig av Malå samebys renbruksplan som är ett ständigt levande aktuellt arbetsmaterial.

Under areella näringar och rubriken renskötsel så ställer sig Malå Sameby sig frågande över ordalydelsen (även andra samebyar har intressen i kommunen) och vad man syftar på där.

Malå sameby vill ändra texten angående registrerade renskötsel företag från 12 till 11.

Under areella näringar s. 23 vill vi ändra dragningen av området runt samhället så att det tydligt synliggörs var passager krävs för rennäringen. Vi vill också uppmärksamma att ordalydelsen *inga åtgärder bör tillåtas* ska ändras till *inga åtgärder får tillåtas*.

Kommentar Malå kommun: Det finns flyttleder inom Malå kommun som är av riksintresse för andra samebyar, därav är de samebyarna nämnda i planen. Planen kompletteras med upplysning om att mer information om samebyarnas nyttjande av markerna finns i samebyarnas renbruksplaner och att denna information för Malå kommun finns i Malå samebys renbruksplan. Antal renskötsel företag ändras i planen.

BYAFÖRENINGARNA I SPRINGLIDEN OCH MÖRTTJÄRN

Byaföreningarna i Springliden och Mörttjärn har studerat samrådshandlingen för Malå kommuns översiktsplan. Eftersom kartmaterialet som ingår i samrådshandlingen har så dålig upplösning är det dock mycket svårt att tolka översiktsplanen. De dåliga kartorna gör hela budskapet ottydligt.

Förslag: Ta fram ett bättre kartmaterial till översiktsplanen.

Våra synpunkter i övrigt framgår av punkterna 1-5 nedan.

1. Utvecklingen av Tjamstanberget

Översiktsplanen anger att "Tjamstanberget ska utvecklas för att bli mer attraktivt för besökare och för Malåbor".

Synpunkt: Tjamstanberget är en viktig resurs för utveckling av Malå tätort och även för utveckling av hela kommunen. Översiktsplanen visar dock inte hur denna resurs ska tas tillvara. Översiktsplanen utgår, såvitt vi kan förstå enbart från att Malå ska bygga och utveckla liftsystem, toppstuga mm och arrangera aktiviteter för att locka gäster till anläggningen. Det finns inget nytänkande kring hur Tjamstanberget kan nyttjas på ett ännu bättre sätt för Malås utveckling.

Vi anser att Malås inriktning ska vara att skapa förutsättningar för att locka till sig externa aktörer som vill investera i liftsystem, hotell, fritidshus, aktivitetsanläggningar etc i anslutning till Tjamstanbergets sidor i alla väderstreck. Då skulle det skapas underlag för åretrunt-beläggning av anläggningens alla delar utan kommunal inblandning.

På detta sätt har man på flera andra orter skapat framgångsrika och välbesökta anläggningar, och ofta runt mindre attraktiva berg än Tjamstanberget (jfr. utvecklingen i finska skidorter).

Förslag:

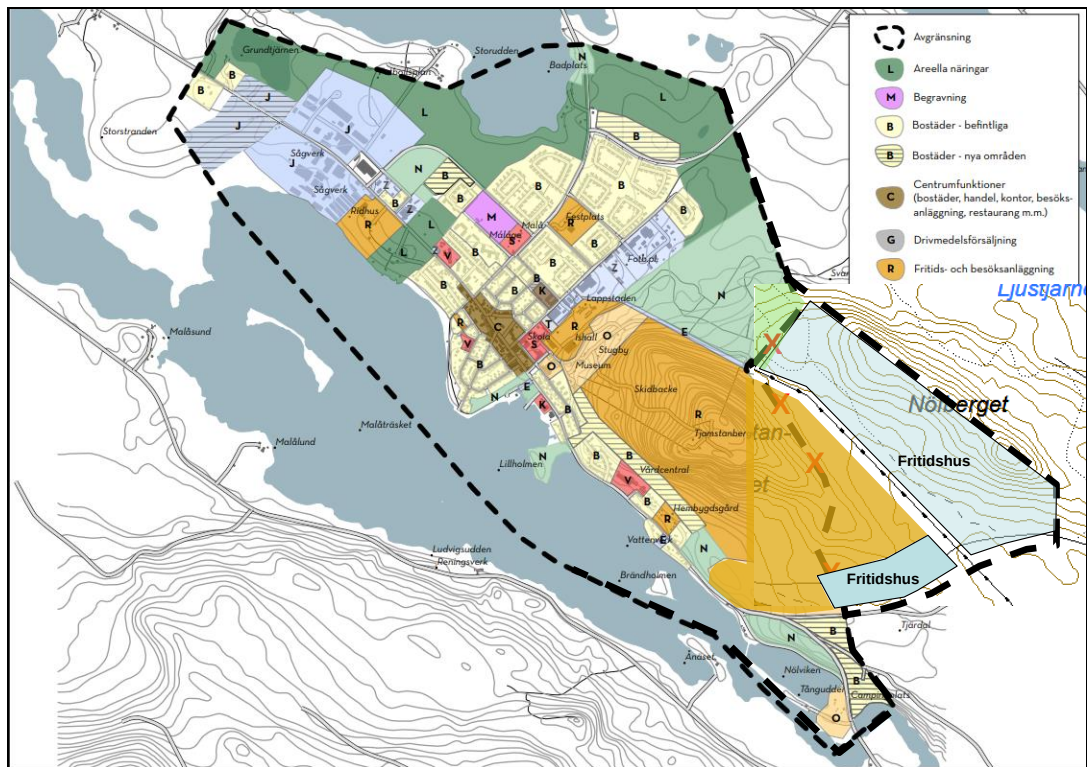
a. Bättre omvärldsbevakning

Översiktsplanens nuvarande utformning avseende utveckling av Tjamstanberget visar på en otillräcklig omvärldsbevakning. Har de som arbetat med översiktsplanen getts möjlighet att se och ta ställning till satsningar som gjorts i ex Kuusamo (Ruka) och i Vuokatti? Båda dessa finska skidanläggningar har till stor del finansierats med EU-medel. Här har Malå mycket att lära och ta efter.

b. Etablering av fritidshusområde i anslutning till Tjamstanberget

Skidintresserade familjer från mer snöfattiga delar av landet bör ges möjlighet att bygga fritidshus i anslutning till Tjamstanberget och på så sätt bli mer Tjamstan/Malå-anhängare året runt. I den områdesgrupp som brukar skapas vid denna typ av etableringar finns det nästan alltid en eller flera personer som är villiga att göra ekonomiska satsningar på utveckling av den turistmagnet man har i närheten, dvs berget och skidanläggningen.

Vårt förslag är att nuvarande områdesgräns för den fördjupade översiktsplanen i Malå tätort utvidgas österut och att det sammanhängande område som då skapas öster om Tjamstanberget reserveras för fritidshus.

c. Ändring av förslag för området norr och öster om Nölviken

Det planerade området norr om nya vägen bör användas för anläggningar och aktiviteter (typ liftar, parkering mm) som har direkt koppling till åtkomsten och användningen av Tjamstanberget. Detta innebär att den muntligt beskrivna rastplatsen/campingen, markerad med O (dvs för Tillfällig vistelse) på översiktsplanen, slopas eller utvecklas på annat håll, förslagsvis på nuvarande

plats i Nölviken. Från Nölviken kan man enklare gå / cykla till affärer i Malå C via nyanlagd gc-väg än från platsen markerad med O på kartan dit ingen gc-väg är planerad.

Det innebär också att det planerade området "Bostäder - nya områden" öster om nya vägen norr om Nölviken föreslås slopas. Vi anser att det av flera olika skäl är olämpligt att använda detta område för kommande bostäder.

- Det är förhållandevis långt till centralortens infrastruktur med VA-nät, elnät, bredbandsnät, affärer mm. Det innebär stora exploateringskostnader när det ska byggas ledningar, gc-vägar, vägportar etc.
- Närheten till den tungt trafikerade väg 370 och dess uppförsbacke innebär onödiga ljudproblem från tung trafik.
- Placeringen öster om väg 370 och dess uppförsbacke innebär att luftföroreningar från trafiken sprids till exploateringsområdet vid västliga vindar, dvs den dominerande vindriktningen.

2. Kriterier för bostadsbebyggelse, industrier och elintensiv verksamhet

I förslaget till Översiktsplan har Malå kommun valt att prioritera / peka ut nedanstående områden som lämpliga för vissa lokaliseringar.

- a. *Rentjärn, Lainejaur, Rökå och Släppträsk för ny bostadsbebyggelse.*
- b. *Adak, Rentjärn, Lainejaur, Rökå och Släppträsk för mark för industrier och verksamheter i de fall det finns efterfrågan.*
- c. *Ytterberg och Rentjärn för elintensiva verksamheter.*
I översiktsplanen sägs att "utpekade områden valts utifrån tillgänglighet till energiinfrastruktur, fibernät och transportinfrastruktur". De har också valts ut eftersom de "inte ligger i områden som är särskilt värdefulla för rennärning eller jordbruk eller som har höga naturvärden".

Översiktsplanen bör kompletteras så att även området SO om ställverket i Östra Lainejaur, intill Björklidenvägen, redovisas som ett lämpligt utredningsområde för elintensiv verksamhet.

För att tydliggöra beslutsgrunderna för kommunens prioriteringar och undvika misstankar om jäv eller annan påverkan bör Översiktsplanen kompletteras så att underlagen för den typen av prioriteringar/utpekanden, som gjorts i punkterna 2a-2c, blir tydliga och offentliga.

3. Skydd av vattentäkter

Översiktsplanen anger att "Malå kommun ska kontinuerligt följa upp påverkan på vattenförekomster och vidta åtgärder om det finns risk för föroreningar av dricks- och grundvattenförekomster".

Översiktsplanen bör på ett tydligt sätt redovisa vilka vattenskyddsområden som finns i Malå kommun och dessutom ange att dessa områden ska vara uppskyldade längs vägar där material, som kan förorena vattenområdet, transporteras. I annat fall är det svårt att få allmänheten att ta hänsyn till vattenskyddsområdena.

4. Tele- och datakommunikationer

Översiktsplanen anger i allmänna ordalag att "väl utbyggd IT-infrastruktur är viktigt för utvecklingen av ett hållbart samhälle osv".

Översiktsplanen bör redovisa vilka geografiska områden som kommunen prioriterar när det gäller utbyggnad av optisk fiber och mobiltelefonnät. Om ingen planering redovisas blir det svårt att satsa på företagsutveckling i Malå kommuns byar.

5. Förekomsten av mjältbrandsgravar

På Statens Veterinärmedicinska anstalts hemsida

<https://www.sva.se/djurhalsa/epizootier/mjaltbrand/geografisk-kartlaggning-av-gardar-sparrade-pa-grund-av-mjaltbrand-1916-1961/vasterbottens-lan>

finns övergripande information om förekomsten av mjältbrandsgravar i Västerbottens län.

Förslaget till Översiktsplan innehåller såvitt vi kan se ingen redovisning av förekomsten av mjältbrandsgravar i Malå kommun.

Översiktsplanen bör kompletteras med information om mjältbrandsgravar och dess geografiska läge i Malå kommun (via bl a ovanstående länk). Översiktsplanen bör även innehålla en sakkunnig bedömning av i vilken mån det kan finnas återstående risker med bakterier från innehållet i mjältbrandsgravarna i Malå kommun.

Sammanfattning av förslag gällande samrådshandling för Malå kommuns översiktsplan:

- Förbättra kartunderlaget i översiktsplanen generellt.
Kommentar Malå kommun: Kartorna förbättras i planen.
- Öka ambitionen kopplat till utveckling av resursen Tjamstanberget.
  - Förbättra omvärldsbevakningen, lär av hur andra har lyckats skapa framgångsrika skidorter.
  - Skapa möjligheter att bygga fritidshus i anslutning till Tjamstanberget (utvidga områdesgränsen i FÖP Malå tätort).
  - Avsätt område norr om nya vägen för anläggningar och aktiviteter direkt kopplade till Tjamstanberget.**Kommentar Malå kommun: Synpunkterna noteras men medför ingen ändring av planen.**
- Tydliggör prioriteringsgrunderna för prioriterade lämpliga utredningsområden. Komplettera med området SO ställverket i Östra Lainejaur för elintensiv verksamhet.

Kommentar Malå kommun: Planen kompletteras med föreslaget område för elintensiva verksamheter i Östra Lainejaur.

- Presentera samtliga kommunens vattenskyddsområden, ange hur dessa ska vara uppskyltade, och tydliggör restriktioner kopplade till dessa områden.

Kommentar Malå kommun: Med hänvisning till säkerhetsklassning kommer dessa områden inte presenteras i översiktsplanen.

- Presentera prioriterade områden för utbyggnad av optisk fiber och mobiltelefoni.
Kommentar Malå kommun: Utbyggnad kommer att i enlighet med kommunens Bredbandsplan.

- Komplettera med information om och en bedömning av riskerna kopplade till mjältbrandsgravar.

Kommentar Malå kommun: Det är gårdarna som är registrerade på SVA:s karta, så man vet inte exakt var djuren är nedgrävda. Enligt SVA:s karta finns det två blå prickar i Malå kommun där graven kan utgöra viss risk för betande djur om den öppnas, övriga, gröna prickar är äldre gravar som sannolikt inte smittar. Då kartan endast redovisar två väldigt grovt utpekade platser i kommunen där viss risk för betande djur kan finnas i fall graven öppnas anser kommunen att denna information inte behöver redovisas i översiktsplanen.

LENA NYSTRÖM

Stärk förutsättningarna för kultur, fritid och friluftsliv...

Solviksbadet nämns inte en enda gång.

Lindenäsrundan är ett bättre alternativ för boende i norra Malå samhälle än Kärleksstigen.

Fiskebryggor och bänkar hör hemma här också.

Kommentar Malå kommun: Texten kompletteras med hänvisning till Solviksbadet. Kommunen har inget förfogande över Lindenäsrundan.

Fördjupning för Malå centralort...

Bostäder

Nya områden/utecklingsområden

Bostäder norr om Näsuddsvägen

Gång- och cykelväg bör redan idag dras längs Näsuddsvägen via Granstigen,

Rönnbärsstigen och Blåbärsstigen för att anslutas med gång- och cykelväg till befintliga gång- och cykelvägen längs Mörttjärnvägen till Solviksbadet och Lindenäsrundan.

Kommentar Malå kommun: Planen kompletteras med en framtida GC-väg längs Näsuddenvägen mellan Granstigen och Mörttjärnvägen.

Besöks-, idrotts- och fritidsanläggningar...

Idrotts- och fritidsanläggningar

Önskemål har hösten 2019 inkommit om lektytor och grönområden, via medborgarförslag, gällande Sjöparken, centrala Malå.

I norra Malå, mellan kvarteren Hjortronstigen, Blåbärsstigen, Rönnbärsstigen och Smultronstigen, finns ett grönområde med grusfotbollsplan och en lekpark med idag 2 gungor kvar.
Bör omnämnas i planen.

Kommentar Malå kommun: Planen kompletteras med information om grönområdet.

Trafik....

Gång- och cykel

Se ovan gällande önskemål om gång- och cykelväg längs Näsuddsvägen.

Idag finns gång- och cykelvägar längs Skolgatan och Mörttjärnvägen, samt längs Plogkatan.

Även mellan Hjortronstigen - Smultronstigen - Rönnbärsstigen - Blåbärsstigen, där belysningsstolpar finns.

Dessa borde markeras som befintliga i planen. Skolbarnen behöver en säker gång- och cykelväg till skolan, på sommaren är de flitigt använda av gångtrafikanter (många med barnvagnar), kanske på väg till Solviksbadet.

Kommentar Malå kommun: Kartan kompletteras med befintliga gång- och cykelvägar.

En översiktsplan ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön och där måste vi hjälpas åt att förvalta vår fina kommun, och vår centralort - Malå med allt så nära. Alla möjligheter finns, med sjöar och vattendrag, Tjamstan, skogen, osv, att boende och turister ska trivas här både sommar och vinter.

Men - det finns mycket att bita i.

Skolgatan är nästan ofarbar tidvis, fjärrvärmedragningen medförde avgrävningar på flera ställen, och då även av gångbanan. Behöver åtgärdas.

Gång- och cykelvägar ska underhållas, det ska röjas längs dessa, och befintlig belysning ska fungera, vilket det är dåligt med idag.

Grönområden ska skötas, där vi har skog ska det gallras, sly ska rensas bort.

Skickar med några bilder som visar fotbollsplanen och gungorna midsommarafton 2019, då den traditionella brännbollsmatchen spelades. I augusti skottades grushögen vid gungorna ut och gräs, tallplantor och sly kring grusplanen "klipptes". Så här i december månad är det mörkt på morgonen när barnen går till skolan, endast en lampa av tre vid gångstigarna runt fotbollsplanen lyser.....

Kommentar Malå kommun: Driftsfrågor hanteras inte inom ramen för översiktsplanen utan i andra forum. Föranleder ingen ändring i planen.

Detta är några exempel från mitt närområde som, ifall de finns i översiktsplanen, är lättare att ta tag i ideellt, eller politiskt.

Anteckningar från samrådsmöte gällande översiktsplan för Malå kommun

Malå hotell, tisdagen den 10 december kl. 18

Deltagare; Cecilia Vahlberg-Roslund, Erik Eriksson, Claes-Göran Wikström, Jörgen Norehn, Roland Lundqvist, Barbro Lundqvist, Marjet Gustavsson. Från kommunen; Lennart Gustavsson, Anna Karin Horney, Elin Nilsson

Kommunens representanter redogjorde för översiktsplanens innehåll. Redovisningen varvades med korta workshops där deltagarna fick diskutera med varandra och framföra sina synpunkter.

De synpunkter som kom fram var:

- För ett attraktivt boende i kommunen – hur ska enskilda vägar underhållas och fungera?
- Under rubriken Näringsliv – glöm inte bort jord- skogsbruk och livsmedel.
- Platsbaserad näringslivsutveckling – Jord- och skogsbaserad verksamhet för att ersätta fossila råvaror. Biomassa och livsmedel.
- Utmaningar: Inkomster och finansiering för att åstadkomma utveckling
- Möjligheter: Omvandla intresset för kommunen och dess värden till resurser och finansiering för utveckling, utan att koloniserar. Besöksnäring.
- Svagheter: Brist på visioner. Vart ska vi?
Ont om entreprenörer som gör business till kommunens fördel.
- Styrkor: många fina resurser och idéer.
- Elintensiva verksamheter, tex serverhallar, skulle passa vid Rakkejaur och Björklidenvägen.
- Hur skriva för att möjliggöra byggnation och uppstart av småbruk, livsmedelsproduktion, självhushåll etc.
- Valet av serviceorter/byar – varför exempelvis Lainejaur?
Hur överensstämmer det med serviceorterna i Malå kommuns serviceplan?

Kommentar Malå kommun: Driftsfrågor hanteras inte inom ramen för översiktsplanen utan i andra forum. Avsnittet om Platsbaserat näringsliv kompletteras med information om de förutsättningar jord- och skogsbruk ger för att ersätta fossila råvaror. Planen kompletteras med föreslaget område för elintensiva verksamheter i Östra Lainejaur (Björklidenvägen).

Synpunkter på fördjupning av Malå samhälle:

- Kärleksstigens dragning västerut ska gå upp vid Prästvägen och inte dras ända fram till ridhuset.
- Justera kartan så att L- areella näringar följer fastighetsgränsen, dvs närmare ridhuset.
- Tillåt fritidsbebyggelse även på baksidan (norr och öster om) Tjamstan.

Kommentar Malå kommun: Kärleksstigens framtida dragning och markanvändning areella näringar vid ridhuset justeras enligt synpunkterna. Synpunkten om fritidsbebyggelse noteras men ingen ändring görs av planen.